

Sygn. akt II Ca 226/14

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Bogumił Goraj (spr.)

Sędziowie: SO Irena Dobosiewicz

SO Tomasz Adamski

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2014 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

sprawy z wniosku L. Ś.

z udziałem A. Ś.

o podział majątku

na skutek apelacji wnioskodawcy i uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 4 grudnia 2014r. sygn. akt I Ns 1042/10

postanawia:

I. zmienić punkt III.a zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że prawo własności zabudowanej nieruchomości położonej w K. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Inowrocławiu prowadzi księgę wieczystą nr (...) przyznać na własność uczestniczce postępowania A. Ś.;

II. zmienić punkt IV-ty zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że zasądzić od uczestniczki postępowania A. Ś. na rzecz wnioskodawcy dopłatę w wysokości 102.947,24 zł (sto dwa tysiące dziewięćset czterdzieści siedem 24/100) zł, płatną do dnia 31 marca 2015 r. z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności i nakazać wnioskodawcy, aby opróżnił nieruchomość opisaną w punkcie I-szym zaskarżonego postanowienia i wydał ją uczestniczce postępowania do dnia 30 czerwca 2015 r.;

III. oddalić apelację wnioskodawcy.

Na oryginale właściwe podpisy

II Ca 226/14

UZASADNIENIE

L. S. wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego wypracowanego w trakcie trwania związku małżeńskiego z uczestniczką postępowania A. S.. W uzasadnieniu wniosku wskazał, że w skład majątku dorobkowego zainteresowanych wchodzi zabudowana nieruchomość położona w K., dla której Sąd Rejonowy w Inowrocławiu prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 300.000,00 zł oraz samochód osobowy marki F. (...) o nr rej (...), rok

produkcji 1997 o wartości 2.000,00 zł. L. S. domagał się, aby w wyniku podziału zarówno nieruchomości w K., jaki i samochód F. (...) zostały przyznane jemu z obowiązkiem dokonania na rzecz uczestniczki spłaty z tytułu jej udziału w majątku wspólnym w wysokości 38.500,00 zł. Twierdził, że powyższa kwota uwzględnia nakłady poniesione z jego majątku odrębnego na majątek wspólny uczestników.

Uczestniczka A. S. potwierdziła skład majątku dorobkowego zgłoszonego do podziału, przychyliła się do propozycji wnioskodawcy odnośnie sposobu podziału, zakwestionowała jednak, aby wnioskodawca czynił jakiegokolwiek nakłady z majątku odrębnego na majątek wspólny. W ocenie uczestniczki cały majątek wspólny nabyty został w trakcie małżeństwa uczestników i powinien być podzielony po połowie.

W toku postępowania stanowiska uczestników w sprawie ulegały zmianom, gdyż zgłosili do podziału akcje Zakładów (...) S.A. oraz wnioski o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym. Ostatecznie na rozprawie w dniu 29 października 2012 r. wnioskodawca i uczestniczka oświadczyli zgodnie, iż wnoszą o podział ich majątku wspólnego składającego się z zabudowanej nieruchomości położonej w K., przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Inowrocławiu prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz samochodu osobowego marki F. (...) o nr rej (...) i odstąpili od zamiaru dokonywania podziału akcji Zakładów (...) SA w K. i ustalania nierównych udziałów w majątku wspólnym. Wnioskodawca i uczestniczka zgodnie podali, że wartość zgłoszonego do podziału samochodu wynosi 1.000,00 zł.

Uczestniczka A. Ś. pod koniec postępowania zmieniła stanowisko odnośnie sposobu podziału majątku wspólnego i powołując się na fakt, iż mieszka z trojgiem dzieci, wniosła o przyznanie jej nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) ze spłatą na rzecz wnioskodawcy z tytułu jego udziału w majątku dorobkowym, a odnośnie samochodu podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Postanowieniem z dnia 4 grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Inowrocławiu ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy L. Ś. i uczestniczki A. Ś. wchodzi prawo użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) wraz z prawem własności budynków stanowiących odrębną nieruchomość, dla której Sąd Rejonowy w Inowrocławiu prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz prawo własności samochodu osobowego marki F. (...), rok produkcji 1997, Nr rej. (...) (pkt I), ustalił wartość przedmiotu postępowania na kwotę 180.732,00 zł (pkt II), dokonał podziału majątku wspólnego zainteresowanych w ten sposób, że jego składniki opisane w punkcie I-szym przyznał wnioskodawcy (pkt III), zasądził tytułem spłaty udziału uczestniczki w majątku wspólnym od wnioskodawcy L. Ś. na rzecz uczestniczki A. Ś. kwotę 77.785,00 zł, płatną w dwóch ratach: I rata w kwocie 38.500,00 zł płatna w terminie 1 miesiąca od momentu uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności powyższej kwoty, a II rata w kwocie 39.285,00 zł płatna w terminie 3 miesięcy od momentu uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności powyższej kwoty (pkt IV), kosztami sądowymi, od uiszczenia których zwolnieni byli wnioskodawca i uczestniczka, obciążył Skarb Państwa (pkt V) oraz uznał, że wnioskodawca L. Ś. ponosi we własnym zakresie pozostałe koszty postępowania związane z jego udziałem w sprawie. Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawca L. Ś. i uczestniczka A. Ś. zawarli związek małżeński w dniu 22 września 1984 r. i pozostawali w ustroju ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej. W dniu 9 kwietnia 2010 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w sprawie o sygn. akt X C 2775/09 rozwiązał przez rozwód bez orzekania o winie małżeństwo zainteresowanych, a wyrok rozwodowy uprawomocnił się z dniem 30 kwietnia 2010 r. W trakcie trwania związku małżeńskiego uczestnicy nabyli: prawo użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) wraz z prawem własności budynków stanowiących odrębną nieruchomość, tj. 2-kondygnacyjnego domu mieszkalnego i zabudowań gospodarczych, dla których Sąd Rejonowy w Inowrocławiu prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz samochód osobowy marki F. (...), rok produkcji 1997, nr rej (...). Wartość rynkowa zabudowanej nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), według stanu przedmiotowej nieruchomości na dzień ustania wspólności ustawowej uczestników, a według cen z momentu orzekania przez Sąd I instancji wynosiła 179.732,00 zł, natomiast wartość samochodu osobowego marki F. (...), rok produkcji 1997, nr rej (...), według jego stanu na dzień ustania wspólności ustawowej L. i A. Ś. i według aktualnych cen rynkowych, ustalona zgodnie przez uczestników postępowania wynosiła 1.000,00 zł. Przed nabyciem przez wnioskodawcę i uczestniczkę postępowania zabudowanej domem mieszkalnym nieruchomości przy ul. (...) w K., przysługiwało im - na zasadach wspólności ustawowej - spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...), o powierzchni 48,45 m², położonego w K., przy ul. (...). Przydział tego prawa

nastąpił w dniu 10 lutego 1990 r. W chwili uzyskania przydziału wnioskodawca i uczestniczka zobowiązani byli uiścić na rzecz (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w I. wkład budowlany w wysokości 1.566.900,00 zł starych złotych, lecz uwagi na dokonanie przez nich zapłaty 70% kwoty ustalonego wkładu budowlanego, uzyskali umorzenie pozostałej kwoty wkładu i uiścili na rzecz (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w I. tytułem wkładu budowlanego kwotę 958.700,00 starych złotych. Wcześniej lokal mieszkalny uczestników położony przy ul. (...) w K. miał status lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, a jego przydział nastąpił w dniu 2 kwietnia 1986 r. Chociaż przydział lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego nastąpił w trakcie trwania małżeństwa wnioskodawcy i uczestniczki, to wymagany do zapłaty na rzecz (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w I. wkład mieszkaniowy w kwocie 138.100,00 zł starych złotych pokryty został w całości z majątku odrębnego wnioskodawcy L. Ś., tj. ze środków pieniężnych zgromadzonych przez wnioskodawcę na książeczce mieszkaniowej założonej i prowadzonej przed zawarciem związku małżeńskiego z uczestniczką A. Ś.. W momencie przekształcenia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w K. na własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu, uiszczony w 1986 r. przez wnioskodawcę z książeczki mieszkaniowej wkład mieszkaniowy w kwocie 138.100,00 zł starych złotych został zaliczony przez (...) Spółdzielnię Mieszkaniową w I. na poczet wymaganego do zapłaty wkładu budowlanego określonego na kwotę 958.700,00 starych złotych. W dniu 11 lutego 1995 r. wnioskodawca L. Ś. i uczestniczka A. Ś. sprzedali własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w K. za kwotę 22.000,00 zł i w tym samym dniu kupili za 31.500,00 zł prawo użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) wraz z prawem własności budynków stanowiących odrębną nieruchomość, tj. 2-kondygnacyjnego domu mieszkalnego i zabudowań gospodarczych, dla których Sąd Rejonowy w Inowrocławiu prowadzi księgę wieczystą nr (...). Nieruchomość przy ul. (...) w K. została nabyta przez uczestników za pieniądze pochodzące ze sprzedaży mieszkania przy ul. (...) w K. (22.000,00 zł), za środki otrzymane przez wnioskodawcę L. Ś. w ramach pożyczki z zakładu pracy (7.000,00 zł) oraz ze zgromadzonych wspólnie przez uczestników oszczędności. W czasie wypracowywania zgłoszonego do podziału majątku wspólnego, tj. nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) oraz samochodu osobowego marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...), zarówno wnioskodawca L. Ś., jak i uczestniczka A. Ś. pracowali zawodowo. L. Ś. pracował w (...), w Zakładach (...) w K., a następnie w firmie (...). Natomiast uczestniczka zatrudniona była w Zakładach (...) w K. oraz w firmie (...). Zarobki otrzymywane przez uczestników kształtowały się na zbliżonym poziomie. Obecnie wnioskodawca i uczestniczka oraz dwoje ich wspólnych dzieci: 29-letni M. Ś. (1) i 13-letni S. mieszkają wspólnie w domu przy ul. (...) w K., a córka uczestników - M. Ś. (2) we wrześniu 2013 r. wyjechała za granicę do pracy. Przez 3 lata trwania postępowania uczestniczka A. Ś. nie wykazywała zainteresowania otrzymaniem w wyniku podziału na swoją, wyłączną rzecz nieruchomości przy ul. (...) w K.. Po otrzymaniu od wnioskodawcy stosownej spłaty z tytułu jej udziału w majątku dorobkowym uczestniczka miała zamiar kupić przynajmniej 2-pokojowe mieszkanie i zamieszkać w nim wraz ze wszystkimi dziećmi. Swoje stanowisko w przedmiocie sposobu podziału nieruchomości wspólnej A. Ś. zmieniła dopiero na rozprawie w dniu 9 października 2013 r., a wnosząc o przyznanie na jej rzecz nieruchomości przy ul. (...) w K. powołała się na fakt, iż mieszka z trojgiem dzieci. Jednocześnie przyznała iż sama nie posiada samodzielnie zdolności kredytowej, a o kredyt, dzięki któremu mogłaby spłacić wnioskodawcę, ubiegać mógłby się syn uczestników 29-letni M. Ś. (1). 48-letnia A. S. obecnie jest na rencie i z tego tytułu otrzymuje świadczenie w wysokości 1.000,00 zł netto miesięcznie. Dodatkowo uczestniczka dorabia sprząając w Zakładach (...) w K. zarabiając kwotę 1.100,00 zł netto miesięcznie oraz otrzymuje od wnioskodawcy co miesiąc 300,00 zł tytułem alimentów na syna S. Ś.. Wnioskodawca 55-letni L. Ś. od 2003 r. przebywa na rencie. Otrzymuje świadczenie rentowe w kwocie 1.200,00 zł netto miesięcznie, posiada oszczędności, z których jest gotów spłacić uczestniczkę z tytułu jej udziału w majątku dorobkowym. Ponadto nie wyklucza pożyczki od członków rodziny. W przyszłości zamierza zamieszkać w nieruchomości przy ul. (...) w K. wraz ze swoją 78-letnią, wymagającą coraz większej pomocy, matką. Dokonując powyższych ustaleń Sąd I instancji oparł się na dokumentach zgromadzonych w sprawie, w tym znajdujących się w aktach (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w I. o nr (...), pisemnej opinii biegłego sądowego z dziedziny budownictwa i szacowania nieruchomości M. S., a także na podstawie przesłuchania wnioskodawcy L. Ś. i uczestniczki A. Ś.. Zdaniem Sądu składniki podlegającego podziałowi majątku wspólnego uczestników oraz nakłady poczynione przez wnioskodawcę L. Ś. z jego majątku odrębnego na majątek wspólny wyjaśniły dowody z dokumentów, w szczególności dowody z dokumentów zebranych w aktach (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w I. o nr (...). Wynika z nich kiedy uczestnicy nabyli spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w K., jaki wkład mieszkaniowy zapłacili i skąd pochodziły środki pieniężne na jego pokrycie, kiedy doszło do przekształcenia prawa lokatorskiego

do powyższego mieszkania w prawo spółdzielcze własnościowe i jakie kwoty z tytułu wkładu budowlanego uczestnicy zapłacili (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w I. oraz jakie były dalsze koleje tego mieszkania. Dokumenty powyższe nie wzbudziły żadnych zastrzeżeń Sądu i dlatego uznał je za wiarygodne. Także sporządzoną w sprawie opinię biegłego M. ś. dotyczącą wyceny nieruchomości przy ul. (...) w K. Sąd uznał za rzetelną i wiarygodną, gdyż nie znalazł powodów, aby podważyć wiarygodność wniosków zawartych w tej opinii, a uczestnicy jej nie kwestionowali. Sąd wskazał, że opinia została wykonana przez wieloletniego biegłego sądowego posiadającego specjalistyczną wiedzę z zakresu budownictwa i szacowania nieruchomości, a jego zdaniem, jest rzeczowa, przedstawiona w sposób fachowy, wyczerpujący, jasny i przejrzysty. Sąd Rejonowy zważył, iż dorobkiem małżonków są przedmioty majątkowe i prawa nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (art. 32 § 1 k.r.o.) oraz dochody z majątku wspólnego, jak i z majątku odrębnego każdego z małżonków (art. 32 § 2 pkt 2 k.r.o.), a podział majątku wspólnego po ustaniu małżeńskiej wspólności ustawowej regulują od strony materialnoprawnej przepisy art. 43-46 k.r.o. przy odpowiednim zastosowaniu przepisów art. 1035-1046 k.c. oraz przepisów art. 210-218 k.c. Sąd Rejonowy podkreślił, że postępowanie o podział majątku ma charakter kompleksowy, a poza ustaleniem składu majątku wspólnego i jego wartości (art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c.) sąd orzeka także o roszczeniach przewidzianych w art. 567 § 1 k.p.c., do których należy rozstrzygnięcie o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku odrębnego lub odwrotnie podlegają zwrotowi. Sąd wskazał, że co do składników majątku wspólnego wnioskodawca i uczestniczka byli zgodni oraz że zgoda uczestników dotyczyła w szczególności wartości zgłoszonego do podziału samochodu osobowego marki F. (...) o nr rej. (...) i sposobu jego podziału poprzez przyznanie pojazdu na wyłączną własność L. Ś. z jednoczesnym obowiązkiem dokonania spłaty na rzecz uczestniczki z tytułu jej udziału w powyższym samochodzie w wysokości 500,00 zł. Sąd zważył, że wartość nieruchomości położonej przy ulicy (...) została określona przez biegłego sądowego M. Ś. (3) na kwotę 179.732,00 zł i nie została przez uczestników zakwestionowana. Dlatego Sąd ustalił w punktach I- II postanowienia skład majątku wspólnego oraz jego wartość (179.732,00 zł + 1.000,00zł = 180.732,00 zł.), orzekając w myśl art. 684 k.p.c. w zw. z art. 46 k.r.o. Sąd dokonując podziału majątku wspólnego uczestników, na podstawie art. 684 k.p.c. w zw. z art. 46 k.r.o. i art. 212 § 2 k.c., zarówno prawo użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) wraz z prawem własności budynków stanowiących odrębną nieruchomość, tj. 2-kondygnacyjnego domu mieszkalnego i zabudowań gospodarczych, dla których Sąd Rejonowy w Inowrocławiu prowadzi księgę wieczystą nr (...), jak i samochód osobowy marki F. (...), rok produkcji 1997, nr rej (...), przyznał wnioskodawcy L. Ś., Przyznając wnioskodawcy oba zgłoszone do podziału elementy majątku wspólnego, Sąd uwzględnił fakt nieprzerwanego zamieszkiwania przez wnioskodawcę w przedmiotowej nieruchomości, zaspokajania przez niego właśnie w tym domu swoich potrzeb mieszkaniowych oraz emocjonalne związanie L. S. z przedmiotową nieruchomością i przyszłościowe plany wnioskodawcy odnośnie wspólnego zamieszkania w tejże nieruchomości wraz z 78-letnią matką. Sąd nie podzielił wniosku uczestniczki A. Ś. odnośnie przyznania przedmiotowej nieruchomości na wyłączną rzecz uczestniczki. Uznał, że podnoszony przez uczestniczkę argument dotyczący zaspokajania w tej nieruchomości potrzeb mieszkaniowych A. Ś. i wspólnych dzieci uczestników nie wystarczył, aby nieruchomość przyznać uczestniczce, gdyż wniosek o przyznanie nieruchomości uczestniczka zgłosiła na ostatniej rozprawie, a przez 3 lata toczącego się postępowania nieruchomością w naturze w ogóle nie była zainteresowana. Podkreślił, że przez pewien okres czasu uczestniczka w nieruchomości przy ul. (...) w K. nie mieszkała, a po powrocie do niej, nie partycypowała w kosztach jej utrzymania i liczyła się z tym, że po otrzymaniu od wnioskodawcy stosownej spłaty z tytułu jej udziału w nieruchomości wspólnej, nieruchomość tę wraz ze wszystkimi dziećmi opuści i zamieszka w zakupionym, przynajmniej 2 -pokojowym mieszkaniu. Sąd I instancji uznał, iż uczestniczka, w przeciwieństwie do wnioskodawcy, nie jest finansowo przygotowana na spłacenie byłego małżonka i choć tak jak wnioskodawca utrzymuje się z niewielkiej renty oraz dodatkowo dorabia, to jednak nie posiada żadnych oszczędności, które pozwoliłyby jej spłacić wnioskodawcę, a zdolność kredytową ma nie uczestniczka, tylko 29-letni syn uczestników M. Ś. (1), którego plany na przyszłość, również te dotyczące ostatecznego miejsca zamieszkania, na chwilę obecną nie są jeszcze znane. Dlatego przyznając wnioskodawcy cały zgłoszony do podziału majątek wspólny Sąd, na podstawie art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1035 k.c. w zw. z art. 212 § 1 k.c., zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kwotę 77.785,00 zł tytułem spłaty udziału uczestniczki A. S. w majątku wspólnym. Zasadzając na rzecz uczestniczki od wnioskodawcy spłatę Sąd Rejonowy uwzględnił poniesione przez wnioskodawcę nakłady z jego majątku odrębnego na majątek wspólny w postaci środków pieniężnych zebranych przez wnioskodawcę na „kawalerskiej” książeczce mieszkaniowej i przeznaczonych przez L. S. na pokrycie wymaganego przez spółdzielnię

mieszkania w wkładzie mieszkaniowym przypadającego na lokatorskie spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w K.. Sąd przyjął, że skoro w 1986 r. wnioskodawca uzyskując do majątku wspólnego przydział lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w K., przekształconego następnie w roku 1990 we własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, pokrył w całości wkład mieszkaniowy w kwocie 138.100,00 starych złotych, zaliczony w 1990 r. na poczet wymaganego do zapłaty wkładu budowlanego o ustalonej wartości 958.700,00 starych złotych, to przeznaczając na ten cel środki pieniężne pochodzące ze zlikwidowanej księżeczki mieszkaniowej i stanowiące - w myśl art. 33 pkt 1 k.r.o. - jego majątek odrębny, dokonał nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny w wysokości 14% wartości nabytego w 1990 r. prawa. Reszta wymaganego do zapłaty wkładu budowlanego stanowiąca 86% wartości przydzielonego prawa do lokalu mieszkalnego pochodziła z majątku dorobkowego uczestników. Przyjmując że wartość rynkowa nieruchomości przy ul. (...) w K. wynosi 179.732,00 zł, Sąd uznał, że w niniejszym postępowaniu podziałowi podlegała kwota 154.569,52zł. stanowiąca majątek dorobkowy uczestników i będąca równoważnością 86 % aktualnej wartości rynkowej dzielonego prawa dotyczącego nieruchomości oraz samochód o wartości 1.000,00 zł tj. razem 155.569,52 zł. Uwzględniając, że udziały obojga uczestników w majątku wspólnym są równe i wynoszą po 1/2 części, Sąd przyjął, że należna uczestniczce spłata jej udziału w majątku wspólnym wynosić powinna po zaokrągleniu do pełnych złotych 77.785,00 zł. Sąd rozłożył zasądzoną kwotę na raty i określił dwie raty w wysokościach i z terminami płatności opisanymi w punkcie IV postanowienia. U podstaw powyższego rozstrzygnięcia leżała zarówno sytuacja osobista i majątkowa wnioskodawcy zobowiązanego do spłaty, jak również uczestniczki uprawnionej do otrzymania tejże spłaty. W ocenie Sądu ilość rat, ich wysokość i termin płatności są korzystne dla wnioskodawcy, który powinien liczyć się z koniecznością zaspokojenia uczestniczki tytułem jej udziału w majątku wspólnym i gromadzić na ten cel stosowne środki. Pierwsza zasądzona przez Sąd rata w kwocie 38.500,00 zł odpowiada zebranej już i posiadanej przez wnioskodawcę w chwili wpływu wniosku kwocie, którą wnioskodawca skłonny był wówczas w 2010 r. zaspokoić uczestniczkę, a rata druga to reszta należności, którą L. S. zobowiązany będzie zapłacić uczestniczce. W ocenie Sądu Rejonowego ustalony 3 miesięczny termin liczony od momentu uprawomocnienia się niniejszego postanowienia wystarczy, aby wnioskodawca zebrał brakującą mu do dokonania spłaty kwotę. O kosztach sądowych Sąd orzekł w punkcie V postanowienia- na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych(t.j. Dz. U Nr 90 z 2010r., poz. 594 ze zm.), a w punkcie VI postanowienia Sąd -na podstawie art.520 § 1 k.p.c. - orzekł o pozostałych kosztach postępowania poniesionych w sprawie przez wnioskodawcę. Sąd nie rozstrzygnął o wynagrodzeniu przysługującym adw. A. M. jako pełnomocnikowi uczestniczki za pomoc prawną świadczoną A. S. z urzędu, gdyż pełnomocnik uczestniczki nie złożyła stosownego wniosku w trybie art. 109 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U Nr 163, poz. 1348 ze zm).

Apelację od tego postanowienia wnieśli wnioskodawca i uczestniczka postępowania. Uczestniczka postępowania zaskarżyła powyższe postanowienie w części, w której Sąd przyznał prawo własności nieruchomości wnioskodawcy. Zarzuciła Sądowi I instancji, że wydając zaskarżone postanowienie naruszył:

- art. 217 § 1, art. 227 i 232 k.p.c., poprzez pominięcie przy wydawaniu orzeczenia wyjaśnienia i ustalenia istotnych dla sprawy okoliczności tj. zaspokojeniu czyich potrzeb mieszkaniowych członków rodziny będzie miała służyć przedmiotowa nieruchomość po dokonaniu przez Sąd podziału nieruchomości stanowiącej współwłasność majątkową małżeńską byłych małżonków i jakie możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych poza przedmiotową nieruchomością mają strony i ich dzieci;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie prawidłowego postępowania dowodowego oraz nierozważenie w sposób bezstronny i wszechstronny wyjaśnień informacyjnych stron, oświadczeń i zarzutów przez nie zgłaszanych oraz przedstawionych przez uczestniczkę dokumentów, co w rezultacie doprowadziło do dokonania podziału majątku stron po rozwodzie w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego tj. z naruszeniem art. 5 k.c.

Wskazując na powyższe, uczestniczka wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia w części, w której Sąd I instancji przyznał na rzecz wnioskodawcy L. Ś. własność nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) zabudowanej domem

mieszkalnym zapisanej w księdze wieczystej nr (...) Sądu Rejonowego w Inowrocławiu ze spłatą na rzecz uczestniczki i przyznanie tej nieruchomości na własność uczestniczce postępowania A. Ś. z jednoczesnym zobowiązaniem jej do dokonania na rzecz uczestnika spłaty połowy wartości nieruchomości, pomniejszonej o połowę wartości samochodu przyznanego na własność wnioskodawcy. W razie nieuwzględnienia powyższego zarzutu wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sadowi I instancji.

Wnioskodawca L. Ś. zaskarżył powyższe postanowienie w części, w której Sąd Rejonowy rozłożył zasądzoną od niego spłatę.

Zarzucił Sądowi I instancji naruszenie przepisów postępowania w stopniu mogącym mieć wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności poprzez przyjęcie, iż sytuacja osobista i majątkowa wnioskodawcy zobowiązanego do spłaty, jak również uczestniczki uprawnionej do spłaty przemawiają za przyjętym sposobem rozstrzygnięcia o spłacie.

Dlatego wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od wnioskodawcy L. Ś. na rzecz uczestniczki postępowania A. Ś. kwoty 77.785,00 zł tytułem spłaty udziału uczestniczki w majątku wspólnym, płatnej w dwóch ratach: - I rata w kwocie 60.000,00 zł płatnej w terminie 1 miesiąca od momentu uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności powyższej kwoty, - II rata w kwocie 17.78,00 zł, płatnej w terminie 6 miesięcy od momentu uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności powyższej kwoty.

Wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji uczestniczki postępowania, a uczestniczka postępowania wniosła o oddalenie apelacji wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestniczki postępowania jest uzasadniona, a apelacja wnioskodawcy podlega oddaleniu.

Stan faktyczny został ustalony przez Sąd I instancji zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów określonej w przepisie art. 233 § 1 k.p.c., który na mocy przepisu art. 13 § 2 k.p.c. ma zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym. W judykaturze wskazano, że przepis art. 233 § 1 k.p.c., przy uwzględnieniu treści 328 k.p.c., nakłada na sąd orzekający obowiązki: po pierwsze - wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału, po drugie - uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, po trzecie - skonkretyzowania okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności, po czwarte - wskazania jednoznacznego kryterium oraz argumentacji pozwalającej - wyższej instancji i skarżącemu - na weryfikację dokonanej oceny w przedmiocie uznania dowodu za wiarygodny bądź też jego zdyskwalifikowanie, po piąte - przytoczenia w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia dowodów, na których sąd się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności (wyr. SN z 29 września 2000 r., V CKN 94/00, Legalis). Zatem dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając. Skuteczne postawienie takiego zarzutu wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej, niż przyjął sąd, wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. Zwalczenie swobodnej oceny dowodów nie może polegać tylko na przedstawieniu własnej korzystnej dla skarżącego wersji zdarzeń, ustaleń stanu faktycznego opartej na jego własnej ocenie, lecz konieczne jest przy posłużeniu się argumentami wyłącznie jurydycznymi wykazywanie, że wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, co miało wpływ na wynik spraw. Sąd Okręgowy stwierdza, że Sąd I instancji tych zasad nie naruszył, a ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy w istocie nie były skarżone. Zainteresowani jedynie podnosili, że były to ustalenia niewystarczające (uczestniczka), bądź, że Sąd dokonał błędnej

oceny możliwości wnioskodawcy co do terminu dokonania spłaty. Zarzut uczestniczki był uzasadniony. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu postanowienia zasadnie ustalił, iż uczestniczka nie ma zdolności kredytowej do tego, aby spłacić wnioskodawcę. Z drugiej strony nie ustalił także możliwości spłaty przez wnioskodawcę poprzestając na przyjęciu jego oświadczenia, że posiada oszczędności (bez określenia ich wysokości). Wprawdzie zainteresowani byli reprezentowani przez profesjonalnych pełnomocników, którzy nie składali w tym zakresie dalszych wniosków dowodowych, lecz kwestia możliwości spłaty drugiego z małżonków rzutowała w sposób bezpośredni na rozstrzygnięcie, komu przyznać prawo wieczystego użytkowania nieruchomości położonej przy ulicy (...). Okoliczność, iż uczestniczka wniosła o przyznanie jej tej nieruchomości złożyła dopiero w końcowym etapie postępowania, nie mógł mieć decydującego znaczenia co do przyznania prawa. Zasadnicze znaczenie miała okoliczność, jak w świetle możliwości majątkowych zainteresowanych, zabezpieczyć ich potrzeby mieszkaniowe w przyszłości. Sąd Rejonowy użył przy tym argumentu, że uczestniczka zamierzała z otrzymanej spłaty kupić przynajmniej dwupokojowe mieszkanie w K., lecz nie dokonał analizy, czy za kwotę przyznanej spłaty będzie to możliwe. Dlatego Sąd Okręgowy z urzędu dopuścił dowód z zeznania w charakterze świadka syna zainteresowanych M. Ś. (1) oraz dokumentów dotyczących jego zdolności kredytowej. Sąd Okręgowy dał wiarę tym dowodom i dodatkowo ustalił, że M. Ś. (1) ma zdolność kredytową w wysokości około 120.000,00 zł, a po spłacie udziału wnioskodawcy (ojca) zamierza zamieszkać wraz z przyszłą żoną na piętrze nieruchomości zainteresowanych, a na dole będzie mieszkała uczestniczka (jego matka) oraz że taki sposób korzystania z nieruchomości uzgodnił z uczestniczką postępowania. Na podstawie oświadczenia wnioskodawcy Sąd Okręgowy ustalił, że posiada on aktualnie środki finansowe w wysokości około 70.000,00 zł. Ponadto Sąd Okręgowy jako własne przyjął ustalenia Sądu I instancji, gdyż nie zostały one skutecznie podważone.

W myśl przepisów art. 567 § 1 k.p.c. oraz art. 684 k.p.c., w o podział majątku wspólnego stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku oraz o zniesieniu współwłasności.

Z przepisu art. 211 k.c. wynika, że każdy ze współwłaścicieli może żądać, ażeby zniesienie współwłasności nastąpiło przez podział rzeczy wspólnej, chyba że podział byłby sprzeczny z przepisami ustawy lub ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo że pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości. W przedmiotowej sprawie zainteresowani zgodnie wnosili, aby podział majątku wspólnego nastąpił poprzez przyznanie poszczególnych składników jednemu z nich. Zgodnie wnieśli, aby samochód osobowy przyznać wnioskodawcy, a spór dotyczył okoliczności, komu przyznać nieruchomość położoną w K. przy ulicy (...). W ocenie Sądu Okręgowego nieruchomość ta powinna być przyznana uczestniczce postępowania. Zarówno wnioskodawca, jak i uczestniczka mieszkają w tej nieruchomości i nie mają aktualnie innej możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych. Wraz z uczestniczką mieszka niepełnoletni syn zainteresowanych oraz syn dorosły, który deklaruje spłatę udziału wnioskodawcy, w zamian za możliwość korzystania z piętra domu. Na parterze mieszkałaby uczestniczka raz z małoletnim synem. Z kolei wnioskodawca może zaspokoić swoje potrzeby mieszkaniowe poprzez zakup stosunkowo dużego mieszkania. Z otrzymania on spłatę w wysokości 102.947,24, a ponadto, jak sam oświadczył, posiada środki finansowe w wysokości około 70.000,00 zł. Z powszechnie dostępnych ofert sprzedaży mieszkań oraz opinii sporządzanych w innych sprawach Sądowi Okręgowemu z urzędu wiadomo, że w I. można za kwotę od 150 do 170 tys. zł kupić mieszkanie o powierzchni około 60 m² wybudowane w latach 70 i 80 ubiegłego wieku. W K. ceny mieszkań są jeszcze niższe. Zatem wnioskodawca za otrzymaną spłatę może kupić mieszkanie, w którym zaspokoi swoje potrzeby mieszkaniowe. W przypadku uczestniczki postępowania za spłatę w wysokości 77.785,00 zł zakup mieszkania dwupokojowego nie byłby możliwy. Także pomoc starszego syna w nabyciu większego mieszkania jest mniej realna. Świadek zeznał, że w części domu zamierza zamieszkać z przyszłą żoną. Wspólne zamieszkiwanie dwóch rodzin w dwukondygnacyjnym domu jednorodzinnym jest realne, lecz wspólne zamieszkiwanie dwóch rodzin, nawet w większym mieszkaniu, mogłoby być źródłem konfliktów. Dlatego Sąd Okręgowy uznał, że nieruchomość położona przy ulicy (...) powinna w wyniku podziału majątku być przyznana uczestniczce postępowania, a na rzecz wnioskodawcy powinna być zasądzona dopłata (art. 212 § 1 k.p.c.).

W myśl przepisu art. 43 § 1 k.r.o. udziały w majątku wspólnym byłych małżonków są równe. Wartość nieruchomości położonej przy ulicy (...) wynosi 179.732,00 zł. Wnioskodawca poniósł na nabycie tej nieruchomości nakłady z majątku osobistego (odrębnego) równe 14% wartości nieruchomości. Zatem podziałowi podlega kwota 155.569,52 zł

(154.569,52 zł z wartości nieruchomości oraz 1.000,00 zł wartości samochodu osobowego). Połowa tej kwoty wynosi 77.784,76 zł. Do tej kwoty należy dodać wartość nakładów poniesionych przez wnioskodawcę z majątku osobistego tj. 25.162,48 zł. Zatem dopłata, którą powinna uiścić wnioskodawczyni wynosi 102.947,24 zł.

Uzyskanie kredytu przez syna wnioskodawczyni, z którego ma nastąpić zapłata dopłaty wymaga czasu. Dlatego Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 212 § 3 k.p.c. ustalił termin uiszczenia dopłaty na dzień 31 marca 2015 r. Także termin opuszczenia nieruchomości winien być przesunięty w czasie, aby wnioskodawca za otrzymaną dopłatą oraz posiadane środki mógł kupić mieszkanie, bądź nieruchomość, w której mógłby zamieszkać. W tej sytuacji Sąd na podstawie przepisu art. 212 § 3 k.p.c. odroczył termin opuszczenia nieruchomości przez wnioskodawcę do dnia 30 czerwca 2015 r.

Dlatego Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienia w ten sposób, że prawo własności zabudowanej nieruchomości położonej w K. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Inowrocławiu prowadzi księgę wieczystą nr (...) przyznał na własność uczestniczce postępowania A. Ś. oraz w ten sposób, że zasądził od uczestniczki postępowania A. Ś. na rzecz wnioskodawcy dopłatę w wysokości 102.947,24 zł, płatną do dnia 31 marca 2015 r. z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności i nakazał wnioskodawcy, aby opróżnił nieruchomość opisaną w punkcie I-szym zaskarżonego postanowienia i wydał ją uczestniczce postępowania do dnia 30 czerwca 2015 r., a na podstawie przepisu art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację wnioskodawcy. Sąd nie orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego, gdyż uczestnicy, którzy byli reprezentowani przez profesjonalnych pełnomocników nie złożyli żądań w tym zakresie.